

PROGRAM ADAPTACYJNY
„Wesoły przedszkolak”

mgr Aleksandra Meironke

I. Wstęp

Adaptacja to proces, polegający na przystosowaniu się jednostki lub grupy do funkcjonowania w zmienionym środowisku społecznym. Przedszkole jest takim środowiskiem dla małego dziecka. Moment pójścia do przedszkola jest ogromnie ważnym wydarzeniem, wręcz przełomowym w życiu społecznym dziecka. Dla wielu dzieci oznacza on pierwsze kontakty z dużą grupą, których jakość jest znacząca dla rozwoju i późniejszego funkcjonowania w różnych środowiskach, w myśl poglądów o utrwalaniu się zachowań i roli doświadczeń wyniesionych z wczesnego dzieciństwa. Proces przystosowania się dzieci 3-letnich do przedszkola może sprawić korzystne zmiany w rozwoju pod warunkiem, że będzie on przebiegał na miarę możliwości dziecka. Niewątpliwie, okres adaptacyjny jest bardzo trudny zarówno dla dzieci jak i rodziców. Toteż zadaniem przedszkola jest udzielenie im wsparcia w tym trudnym czasie. Bowiem, akceptacja przez dziecko nowej rzeczywistości przedszkolnej, w dużej mierze zależy od pozytywnego nastawienia rodziców. Należy mieć na uwadze, że nie każdy 3-latek jest na tyle dojrzały i gotowy, aby temu procesowi samodzielnie nadać właściwy tor. Dlatego tak istotna jest współpraca rodziców z pracownikami przedszkola. Istnieje duża potrzeba wsparcia dziecka w tym działaniu przez intencjonalnie stworzone środowisko wychowawcze. Moment przekroczenia po raz pierwszy przedszkolnego progu przez dziecko, to najtrudniejsza chwila w jego życiu. Rozłąka z rodzicami – pierwszymi nauczycielami dziecka, nowe zadania, znajomości z rówieśnikami, pracownikami przedszkola wiąże się z ogromną zmianą dla tak młodego człowieka.

Aby stworzyć dzieciom lepszy start należy poznać trudności, jakie napotyka dziecko w początkowym okresie pobytu w przedszkolu, za najtrudniejsze należy uznać:

- zmianę dotychczasowych sposobów zaspokajania potrzeb emocjonalnych i biologicznych
- nawiązywanie kontaktów interpersonalnych z nieznanymi ludźmi
- zdobywanie szybkiej orientacji w środowisku materialnym przedszkola
- nabywanie poczucia przynależności do grupy społecznej
- zmiana rytmu i trybu życia dziecka
- inna pozycja dziecka w grupie przedszkolnej niż w rodzinie
- zmiany w sytuacji rodzinnej wywołane faktem podjęcia przez rodziców pracy zawodowej.

II. Cele ogólne programu adaptacyjnego:

- stworzenie dzieciom odpowiednich warunków do szybkiej adaptacji w nowym środowisku społecznym jakim jest przedszkole
- nawiązanie współpracy z domem rodzinnym przedszkolaków w celu określenia wspólnych działań odnośnie adaptacji i stworzenia atmosfery wzajemnego zaufania i akceptacji

Cele szczegółowe programu adaptacyjnego:

- wspomaganie dziecka w procesie przystosowania do życia warunkach przedszkolnych, poprzez umożliwienie mu poznania nowego otoczenia w poczuciu bezpieczeństwa
- wyrabianie orientacji czasowej w schemacie dnia, przyswajanie wiedzy o przeznaczeniu i sposobie korzystania z pomieszczeń placówki, kształtowanie poczucia przynależności do grupy przedszkolnej

- kształtowanie pozytywnego wizerunku placówki

Cele dla rodziców:

- przygotowanie rodziców do udzielenia dziecku wsparcia psychicznego i pomocy w procesie przystosowania, współpraca ze specjalistą- psychologiem
- uświadomienie rodziców o konieczności należytej współpracy ze wszystkimi pracownikami placówki
- przedstawienie oczekiwań wobec rodziców, postaw oraz zaangażowania w życie placówki

Cele dla nauczycieli:

- kształtowanie pozytywnych zachowań
- wzbudzanie w dziecku poczucia własnej wartości
- wzmacnianie u dzieci wiary we własne siły, rozwijanie zainteresowań, zdolności oraz wyrażanie swoich potrzeb

III. Metody i formy służące realizacji programu adaptacyjnego:

Dziecko w wieku przedszkolnym charakteryzuje się dużym ładunkiem emocjonalnym. Realizując założenia programu należy tak dobrać metody i formy, aby efekt był jak najlepszy. W pracy z dzieckiem podstawową formą działalności jest zabawa. W zabawie w sposób naturalny, nie stresujący dziecko – bawiąc się uczy. Jest ona celem sama w sobie.

Dzięki zabawie dziecko zaspakaja swoje potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, a także ciekawość poznawczą:

- organizując życie codzienne w środowisku przedszkolnym z należytą starannością konieczne jest zwrócenie uwagi na stan techniczny, bezpieczne korzystanie z urządzeń oraz estetykę pomieszczeń, sanitarnych oraz terenów zielonych w placówce. Wyposażenie sal przedszkolnych w potrzebne akcesoria, zabawki, pomoce dydaktyczne zgodne z zainteresowaniami dzieci.
- modelowanie pozytywnych zachowań i nawyków poprzez dbanie o higienę osobistą, załatwienie potrzeb fizjologicznych. Niewątpliwie, kluczowe znaczenie dla każdego przedszkolaka ma zakres posiadanych umiejętności samoobsługowych gdyż wzmacniają poczucie własnej wartości.
- metody aktywizujące; oparte na przeżywaniu różnorodnych treści i wartości, problemowa – oparta na odkrywaniu nowych wiadomości podczas rozwiązywania problemów, np. inscenizacja, burza mózgów, gry dydaktyczne, praktyczna - oparta na działaniu polegającym na zmienianiu rzeczywistości i samego siebie poprzez sprawdzanie wiadomości w praktyce, ćwiczenia, Możemy przy tym wykorzystać metody odtwórcze/ zabawowo-naśladowcze, zadaniowe, sytuacyjne/, metody twórcze R. Labana, A.M. Kniessów, W. Sherborne, i in. Praca z dziećmi w przedszkolu wymaga określonych form organizacyjnych. Do podstawowych form pracy wychowawczej i edukacyjnej w przedszkolu należą: zabawa dowolna i zorganizowana, wspomniane już czynności samoobsługowe związane z utrzymaniem higieny osobistej oraz praca użyteczna, spacer i wycieczki, zajęcia organizowane przez nauczyciela, uroczystości przedszkolne.

IV. Sytuacje trudne występujące w procesie adaptacji

W pierwszych dniach września rodzice patrzą z przerażeniem na płacz swojego dziecka. Dzieci na nowe miejsce, sytuacje reagują w różny sposób np.: płaczem, krzykiem, ucieczką, wycofaniem, pozorną akceptacją, zaburzeniem funkcjonowania/moczenie nocne, jękanie. Pragnąc maksymalnie zmniejszyć trudności adaptacyjne warto dostatecznie wcześniej przygotować dziecko do tej nowej sytuacji i stopniowo przyzwyczajać je do przebywania w nowym miejscu pod opieką osób trzecich.

V. Realizacja działań

Lp.	Realizacja działań	Termin realizacji działań
1.	Zebranie organizacyjne – udział rodziców, zapoznanie z wychowawcami grupy.	VI 2024
2.	Dni adaptacyjne w przedszkolu – udział rodziców z dziećmi w spotkaniu z wychowawcami grup.	VIII 2024
3.	Zebranie organizacyjne – zapoznanie rodziców z zadaniami przedszkola, statutem, zobowiązaniami rodziców, programem nauczania, obowiązkiem opłat, wybór członków rady rodziców.	IX 2024
4.	Uroczystość <i>Pasowania na przedszkolaka</i> nowo przyjętych dzieci.	X-XI 2024
5.	Zajęcia otwarte z rodzicami – wspólne zabawy rodziców z dzieckiem, włączanie w życie grupy przedszkolnej, integracja rodziców grupy, pokazanie postępów dziecka, obserwacja dziecka wśród rówieśników.	2x w roku
6.	Działania wszystkich pracowników placówki w celu zapewnienia dzieciom poczucia bezpieczeństwa, np. poprzez przynoszenie przytulanki z domu, zachęcanie rodziców do regulowania czasu pobytu dziecka w przedszkolu w pierwszych dniach (skrócenie czasu). Przedstawienie dziecku odpoczynku na leżaku jako coś atrakcyjnego, czytanie bajek, słuchanie muzyki relaksacyjnej.	IX 2024
7.	Systematyczne organizowanie kącika informacyjnego dla rodziców, umieszczanie artykułów, ogłoszeń, etc.	cały rok szkolny
8.	Organizowanie wystawy twórczości plastyczno-technicznej dziecka, zapoznanie z efektami pracy	cały rok szkolny
9.	„Poczytaj mi mamo, poczytaj mi tato”- rozwijanie zainteresowań czytelniczych wśród najmłodszych, akcji „Rodzic Ekspertem”- przedstawienie zawodu bądź hobby, zachęcanie do udziału w akcjach charytatywnych.	cały rok szkolny
10.	Zawężenie współpracy rodzica z placówką poprzez udział w konsultacjach indywidualnych, pracy z zespołem specjalistów, celem przekazania	cały rok szkolny

informacji odnośnie rozwoju i postępów dziecka, omówienie dalszych kierunków pracy z dzieckiem.
--

VI. Bibliografia:

- „Gruszczyk-Kolczyńska E., Zielińska E. [1998]: Wspomaganie rozwoju trzylatka. Wychowanie Przedszkolne.
- Lubowiecka J. [2001]: Trudności dziecka w przystosowaniu do przedszkola. Wychowanie przedszkolne, 6
- „Wychowanie w przedszkolu” 2005 nr 7 E. Krupa „Witamy trzylatki”
- Agnieszka Wentrych „Zanim wkroczy specjalista” Blżej przedszkola Kraków 2016
- Kielar-Turska M. [1992]: Jak pomagać dziecku w poznawaniu świata, WSiP, Warszawa.
- Monika Sobkowiak „Jak wspierać rozwój przedszkolaka?” SamoSedno, Warszawa 2019